

ОБЩИ УСЛОВИЯ

ЗА ЗАСТРАХОВАНЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИ КУЛТУРИ

I. ОБХВАТ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНАТА ЗАЩИТА

Чл.1. С настоящите Общи условия ЗАД "ОЗК – Застраховане" АД, наричана по-долу за краткост ЗАСТРАХОВАТЕЛ, срещу платена премия приема да заплаща на ЗАСТРАХОВАНИЯ (физическо или юридическо лице) обезщетение при настъпване на количествени загуби на реколта от земеделски култури, в резултат от покрити по застраховката рискове.

Чл.2. По настоящите Общи условия може да се застрахова:

1. реколтата от земеделските култури и от овощни, зеленчукови, розови, черничеви градини, лозя, ягоди, малини, културна шипка, културна къпина, касис (черно френско грозде);
2. овощни разсадници, маточници, вкоренилища, медицински растения, хмел;
3. разсади, семенилища, цветя за семе и продажба и
4. култури в парници и оранжерии.

Чл.3. (1) Не могат да се застраховат:

1. дървета, храсти и главини, водещи се като дълготрайни материални активи;
2. естествени и изкуствени ливади и пасища, гори и горски пояси, насаждения за укрепителни и мелиоративни мероприятия, папур, ракита, растения за зелено торене, декоративни растения, горски и декоративни разсадници;
3. новозасадени и млади неплододаващи: овощия, черничеви градини, лозя, ягоди, малини, културна шипка и къпина, черно френско грозде (касис) и др.;
4. недаващи цвят: маслодайна роза, лавандула, хмел и др.;
5. култури в опитните полета, отглеждани с научна и експериментална цел.

(2) Някои от изброените по-горе култури могат да се застраховат по специални условия.

II. ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ПОКРИТИЕ

Чл.4.(1) ЗАСТРАХОВАТЕЛЯТ ще изплаща обезщетения за количествени щети по реколтата, дължащи се на механични увреждания (пречупване, разкъсване, сронване, механично увреждане на листата, леторастите, стъблата и плодовете, пречупване на цели растения), причинени от:

- Градушка и буря;
- Проливен дъжд;
- Пожар на корен;
- Наводнение;
- Късно пролетно и ранно есенно осланяване;
- Измръзване и изтегляне на зимни житни култури.

(2) Застраховката може да се склучи за всички рискове, за комбинация между тях или за отделни рискове (с изключение на рисковете измръзване и изтегляне на есенни култури, които не се покриват самостоятелно).

III. ИЗКЛЮЧЕНИЯ ОТ ЗАСТРАХОВАТЕЛНОТО ПОКРИТИЕ

Чл.5. ЗАСТРАХОВАТЕЛЯТ няма да покрива загуби на реколта в резултат от:

1. суши, топли и студени ветрове; болести; неприятели; биологично оставяране и естествено отмиране; диви животни, гризачи и птици; непоникване, както и от рискове, неупоменати в застрахователното покритие на полицата;

2. полагане на посевите вследствие на продължителни валежи, гъсти посеви и изобилно торене;
3. появя на почвена кора;
4. проявена небрежност;
5. химикали и препарати, разпръснати от летателни апарати или друга наземна техника; от газообразни, прахообразни и други вещества, изхвърлени в атмосферата от различни производства;
6. технически неизправни напоителни и отводнителни системи и канали; неправилно напояване; неизправни електрически и отопителни инсталации в парници и оранжерии;
7. неправилни и/или неизвършени в срок агротехнически мероприятия;
8. понижаване качеството на реколтата от земеделските култури;
9. военни действия;
10. земетресение;
11. свличане и/или срутване на земни пластове – от геологически или друг характер.

Чл.6. ЗАСТРАХОВАТЕЛЯТ не дължи обезщетение на ЗАСТРАХОВАНИЯ за вреди, настъпили преди началото на застрахователната полица.

Чл.7. По тези Общи условия не се покриват всякакви косвени загуби – пропуснати ползи, неустойки, денгуби, лихви и др.

IV. СКЛЮЧВАНЕ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИЯ ДОГОВОР

A. Писмено предложение. Застрахователна полица

Чл.8. (1) Договорът за застраховка се сключва писмено като застрахователна полица въз основа на попълнено Заявление-въпросник, отправено до ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ или неговите агенти. Заявлението-въпросник, Общите условия и другите приложения, изгответи от ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ, са неразделна част от застрахователната полица. Застрахователната полица се комплектова и с описи на застрахованите култури по местности и кадастрални номера, площи и фиксирана застрахователна сума, както следва:

- **първи опис** за трайните насаждения и за културите, които са изцяло засяти/засадени към началото на застраховката;
- **втори опис** - за културите, които са описаны в Заявлението-въпросник, но не са били засяти/засадени при склучването на застраховката – за всяка култура до 30 дни от засягането/засаждането ѝ.

(2) При различие в площите между втория опис и Заявлението-въпросник се дължи или връща застрахователна премия.

(3) Договорът за застраховка е в сила след заплащане на договорената премия или на първата разсрочена вноска по нея.

(4) Застраховката се склучва преди съответните култури да са пострадали от застрахователно събитие.

(5) Частично увредените от застрахователни събития култури преди склучване на застраховката се описват в специален опис като изключени от покритието.

(6) Увредени от незастрахователни събития култури могат да бъдат включени в застраховката с намалена застрахователна сума. Същите се описват в отделен опис.

11 VI 4

(7) Застраховката може да се сключи за всички култури, отглеждани от ЗАСТРАХОВАНИЯ, за отделни групи култури или за отделни култури.

(8) За късните и втори култури се сключва допълнителна застраховка в срок до 10 юли с допълнителен опис.

Б. Задължение за посочване на данни

Чл.9. (1) ЗАСТРАХОВАНИЯТ е длъжен да отговори на поставените в Заявлението-въпросник въпроси като посочи всички обстоятелства, които са му известни и имат съществено значение за оценката на риска от ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ и условията, при които застрахователният договор може да бъде склучен.

(2) При настъпване на промени в площите и местностите, където окончателно са засяти/засадени застрахованите култури, ЗАСТРАХОВАНИЯТ е длъжен да уведоми ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ преди същите да са пострадали от застрахователни събития, за да може последният да носи отговорност и за тях.

Чл.10. Ако ЗАСТРАХОВАНИЯТ не изпълни задължението си по чл.9, се прилагат разпоредбите на чл.384 от Търговския закон.

Чл.11. Ако ЗАСТРАХОВАНИЯТ е сключил договора чрез пълномощник или за сметка на трето лице, достатъчно е укритото обстоятелство по чл.9 да е било известно на пълномощника му, resp. на третото лице.

Чл.12. (1) Ако при сключване на договора, обстоятелството по чл.9 не е било известно на ЗАСТРАХОВАНИЯ и на лицата по чл.11, ЗАСТРАХОВАТЕЛЯТ има право в двуседмичен срок от узнаването да предложи изменението на договора.

(2) Ако ЗАСТРАХОВАНИЯТ не приеме предложението по ал. 1 в двуседмичен срок от получаването му, ЗАСТРАХОВАТЕЛЯТ може да прекрати договора, за което писмено уведомява ЗАСТРАХОВАНИЯ. Ако договорът бъде прекратен, ЗАСТРАХОВАТЕЛЯТ възстановява част от премията след приспадане на разносите си.

(3) При настъпване на застрахователното събитие преди изменението или прекратяването на договора, описани в чл.12 ал.1 и ал.2, ЗАСТРАХОВАТЕЛЯТ не може да откаже плащането на застрахователно обезщетение, но може да го намали съобразно съотношението между размера на платените премии и на премиите, които трябва да се платят според реалната рискова ситуация.

Чл.13. (1) По време на действието на договора ЗАСТРАХОВАНИЯТ е длъжен да обяви пред ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ всички новонастъпили обстоятелства, за които при сключването на договора ЗАСТРАХОВАТЕЛЯТ е поставил писмено въпрос. Обявяването на обстоятелствата трябва да се извърши незабавно след узнаването им.

(2) При неизпълнението на задължението по ал. 1 се прилагат съответно чл. 10 и 12.

Чл.14. Ако при сключване на застрахователния договор ЗАСТРАХОВАНИЯТ си е послужил с измама, укрил е или е въвел ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ в заблуждение относно обстоятелствата, посочени в чл.9, ЗАСТРАХОВАТЕЛЯТ има право да прекрати застрахователния договор, като платените от ЗАСТРАХОВАНИЯ премии не подлежат на връщане.

V. ДЕЙСТВИЕ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИЯ ДОГОВОР.

A. Начало на застрахователния договор

Чл.15. (1) Застрахователният договор влиза в сила от 00.00 (нула) часа на деня, следващ заплащането на застрахователната премия или на първата вноска от нея (при договорено разсрочено плащане).

(2) При сключване на договори след 20 май се извършва оглед на заявлението за застраховане култури от упълномощен представител на ЗАСТРАХОВАНИЯ и се съставя протокол за състоянието им.

(3) Ако не е уговорено друго, краен срок за сключване на застраховката е:

1. за риска измръзване и изтегляне на зимни житни култури – до настъпване на критичните ниски температури;
2. за тютюн – до 20 юни;
3. за всички останали култури – до 20 май.

(4) Застрахователното покритие започва от момента на влизане на застраховката в сила, но не по-рано от:

1. поникването – за културите, които се сеят, за картофите и за цветята от луковици;
2. започването на вегетацията през втората и следващите години – за многогодишните сети треви (люцерна, детелина, еспарзета и др.);
3. разсаждането на постоянно място – за културите, които се разсаждат (зеленчуци, тютюн, цветя и др.);
4. прецъфтяването и видимото оформяне на плода – за овошните видове;
5. момента на бутонизацията (появяване на цветните пъпки) – за розовите градини;
6. пускането на ресите – за лозята;
7. започването на цъфтежа – за ягоди, малини, културна шипка, културна къпина и касис;
8. появяването на пролетните леторасти – за овошните разсадници (питомници), маточниците и лозовите вкоренилища;
9. появяването на цветоносните стъбла – за насажденията от лавандула; за хмел – от образуването на цветните шишарки.

(5) Застрахователното покритие се прекратява веднага след прибирането на реколтата, не по-късно от обичайното за това време в зависимост от климатичните условия за района през годината и не по-късно от 24.00 часа на 20 ноември от текущата стопанска година. Покритието е в сила и за пожънати и покосени култури, когато са в процес на прибиране.

(6) Покритието за щети от осланяване е в сила от 0.00 ч. на 20 април до 24.00 ч. на 10 октомври като се съобразява с условията по чл.16 (4) и (5).

Б. Прекратяване на застрахователния договор

Чл.16. (1) Застрахователният договор се прекратява и застрахователната премия се връща на ЗАСТРАХОВАНИЯ в следните случаи:

- за незасетите площи;
- за изцяло непоникнали култури;
- за напълно унищожени култури преди началото на застраховката.

(2) При връщане на премия по предходната алинея се удържат разносите на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ.

VI. ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СТРАНИТЕ ПРЕЗ СРОКА НА ДОГОВОРА

A. Задължения на ЗАСТРАХОВАНИЯ

Чл.17. ЗАСТРАХОВАНИЯТ е длъжен:

1. да спазва агротехническите изисквания за отглеждане на културите и да полага за тях грижата на добър стопанин;
2. да взема възможните мерки за / предотвратяване настъпване на събитието "пожар на корен", а при настъпило такова - мерки за ограничаване или намаляване на щетите;
3. да не допуска и извършва действия и бездействия, които водят до увеличаване на риска;

4. да съобщи на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ, ако има сключена друга застраховка за същите култури при друг ЗАСТРАХОВАТЕЛ;

5. да предоставя на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ всяка възможна писмено поискана информация или документация, която би послужила за обективно оценяване на риска и размера на нанесените вреди – технологични книги за проведени агротехнически мероприятия, кадастрални карти на полетата, счетоводни справки и др.;

6. да спазва сроковете за внасяне на уговорените застрахователни вноски.

B. Неизпълнение

Чл.18. При неизпълнение на някое от задълженията по чл.17 от страна на ЗАСТРАХОВАНИЯ, ЗАСТРАХОВАТЕЛЯт може да прекрати застрахователния договор или да откаже изцяло или частично изплащането на застрахователно обезщетение за вреди, настъпили като последица от неизпълнението на тези задължения или при неиздължаване на вноските.

B. Задължения на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ

Чл.19. ЗАСТРАХОВАТЕЛЯт е длъжен:

1. да извърши оглед и оценки на увредената култура в 5-дневен срок от получаване на уведомлението за нанесени щети, ако предстои презасядане / презасаждане или прибиране на реколтата и в 10-дневен срок за всички останали случаи;

2. да изплати на ЗАСТРАХОВАНИЯ дължимото обезщетение в срок до 15 дни след определянето му и получаване на всички данни и документи, необходими за това.

VII. ЗАСТРАХОВАТЕЛНА СУМА

A. Определяне на застрахователната сума

Чл.20. (1) Застрахователната сума на декар за отделните култури се определя по взаимно договаряне, но следва да бъде съобразена с пазарните условия и производствените възможности на дадения район и не може да надвишава действителната стойност на реколтата.

(2) Отговорността на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ е до действителния размер на вредите, но не повече от застрахователната сума.

(3) Застрахователната сума може да се намали, ако при извършване на оценка се установи, че действителната стойност на реколтата се е намалила поради проявление на незастрахователни причини.

Чл.21. Застрахователната сума на декар е за главния плод, за който се отглеждат културите, а за посочените по-долу култури се разпределя както следва:

(1) За лен и коноп:

- за лен и коноп за семе - 100%;
- за лен и коноп за влакно и семе, при главен продукт влакното - 70% за влакното и 30% за семето.

(2) За люцерна и детелина за сено:

- първи откос - 40%;
- втори откос - 40%;
- трети откос - 20%.

(3) За люцерна и детелина за семе:

- първи откос за сено - 40%;
- втори откос за семе - 60%;
- широкоредови посеви за семе - 100%.

(4) За еспарзета за сено:

- първи откос - 60%;
- втори откос - 40%.

(5) За останалите многогодишни фуражни треви застрахователната сума се разпределя съгл.t.(2) по-горе като застрахователно покритие за повече от три откоса не се предоставя.

(6) За магданоз за зелено - 4 откоси:

- първа - 25%;
- втора - 25%;
- трета - 25%;
- четвърта - 25%.

(7) За мента:

- само за масло - 2 откоса: 70% за първия и 30% за втория;
- само за листа - 2 откоса по 50% всеки;
- за масло и за листа - 2 откоса: 60% за първия и 40% за втория;
- мента, отглеждана и реколтирана на един откос - 100%.

(8) За жълт мак:

- първи откос - 60%;
- втори откос - 40%.

(9) За домати:

- ранни домати, реколтирани на 4 завръза: 25% за първия, по 30% за втория и третия и 15% за четвъртия;
- ранни домати на открито, реколтирани на 5 завръза: 20% за първия, по 25% за втория и третия, 20% за четвъртия и 10% за петия;
- средноранни домати на открито, реколтирани на 6 завръза: 20% за първия, 25% за втория, 18% за третия, 15% за четвъртия, 12% за петия и 10% за шестия;
- средноранни домати, реколтирани на 7 завръза: 15% за първия, по 20% за втория и третия, 15% за четвъртия, 12% за петия, 10% за шестия и 8% за седмия;
- при повече от 7 завръза броят на наличните плодове и цветове от горните завръзи се разпределя поравно към по-долните завръзи;
- ранни оранжерийни домати, засадени след 1 октомври - 18 завръза: съответно по 8%, 8%, 8%, 5%, 2%, 2%, 2%, 4%, 5%, 8%, 5%, 4%, 5%, 8%, 5%, 8%, 8%;
- средноранни оранжерийни домати, засадени до 1 декември - 14 завръза: съответно по 3%, 3%, 5%, 7%, 8%, 5%, 5%, 7%, 9%, 10%, 11%, 9%, 9%, 9%.
- Сортовете с ограничен растеж, които нямат ясно изразени завръзи, се оценяват с общ процент щета, както останалите земеделски култури.

(10) За ориенталски тютюн: дуб - 6%; I майка - 18%; II майка - 33%; III майка - 22%; подвръх (ковалама) - 14% и връх (уч) - 7%.

(11) За едролистни тютюни "Виржиния" и "Бърлей": дуб - 10%; I майка - 25%; II майка - 35%; III майка - 20%; подвръх (ковалама) - 6% и връх (уч) - 4%.

B. Други застраховки

Чл.22. Ако при настъпване на застрахователното събитие се установи, че за увредената култура има сключена и друга застраховка, покриваща същото събитие, отговорността на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ е както следва:

➤ до застрахователната сума - ако общата застрахователна сума по тази и другата застраховка не надвишава максималната застрахователна сума за културата;

➤ част от максималната застрахователна сума за културата, равна на съотношението на застрахователната сума по тази застраховка и общата застрахователна сума - ако общата застрахователна сума по тази и другата застраховка надвишава максималната застрахователна сума.

B. Дозастраховане

Чл.23. (1) Ако през срока на застраховката не е настъпило застрахователно събитие и ЗАСТРАХОВАНИЯт пожелае да завиши посочената в договора застрахователна сума, същият отправя писмено предложение до ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ, като

посочва новия размер на застрахователната сума и заплаща допълнителна застрахователна премия.

(2) Ако след настъпило застрахователно събитие се наложи презасягане/презасаждане със същата или друга култура, ЗАСТРАХОВАНИЯТ може да дозастрахова новозасятата/новозасадената култура до пълната ѝ застрахователна сума (на база на изплатеното обезщетение или друга договорена сума) срещу заплащане на допълнителна премия.

VIII. ЗАСТРАХОВАТЕЛНА ПРЕМИЯ

A. Определяне на застрахователната премия

Чл.24. Застрахователната премия се определя от ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ и е в зависимост от размера на застрахователната сума, вида на застрахованата култура, площите на засятите / засадени / разсадени култури, рисковия клас на района, в който се намира обекта за застраховане и избраното застрахователно покритие.

Чл.25. Дължимата годишна премия се заплаща от ЗАСТРАХОВАНИЯ:

- а) еднократно - при сключване на застрахователния договор;
- б) разсрочено - по уговорен в полицата план.

Чл.26. ЗАСТРАХОВАТЕЛЯТ не намалява и не връща застрахователна премия, ако през срока на застрахователния договор няма щети върху застрахованите култури или има такива, причинени от незастрахователни събития.

Чл.27. При определяне на окончателната премия ЗАСТРАХОВАТЕЛЯТ може да приложи система от бонуси / отстъпки в зависимост от квотата на щетите за предходната година и от начина на издължаване на застрахователната премия.

Чл.28. (1) Текущата премия се плаща в уговорения срок. При неплащането ѝ ЗАСТРАХОВАТЕЛЯТ може да намали застрахователната сума, да измени договора или да го прекрати, но не по-рано от 15 дни от деня, в който ЗАСТРАХОВАНИЯТ е получил писмено предупреждение за това.

(2) Ако преди уговорените срокове за внасяне на разсрочените застрахователни вноски настъпи застрахователното събитие, ЗАСТРАХОВАТЕЛЯт удържа дължимите застрахователни вноски от определеното обезщетение при наличие на съответна договореност със ЗАСТРАХОВАНИЯ за това.

B. Неточно плащане на застрахователната премия

Чл.29. При неиздължаване в пълен размер на застрахователната премия от страна на ЗАСТРАХОВАНИЯ, ЗАСТРАХОВАТЕЛЯт го покана писмено да внесе разликата в определен срок. При отказ на ЗАСТРАХОВАНИЯ да заплати тази разлика ЗАСТРАХОВАТЕЛЯт:

а) може да развали действието на застрахователния договор, като върне на ЗАСТРАХОВАНИЯ събраната до момента премия, намалена с направените административно-стопански разноски по сключването на застраховката;

б) намалява дължимото обезщетение - в случай, че през този период е настъпило застрахователно събитие, пропорционално на неизплатената част от премията;

в) сторнира от стойността на предстоящото и дължимо обезщетение частта от неиздължената премия въз основа на писмена договореност със ЗАСТРАХОВАНИЯ за това.

IX. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ ПРИ НАСТЪПВАНЕ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНОТО СЪБИТИЕ

Чл.30. При настъпване на застрахователно събитие, ЗАСТРАХОВАНИЯт е длъжен:

1. да предприеме незабавно всички необходими мерки за намаляване или ограничаване размера на щетите върху пострадалите култури;

2. да уведоми незабавно всички компетентни органи, имащи отношение към застрахователното събитие;

3. да уведоми писмено ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ в 5-дневен срок след като му е станало известно за настъпването на застрахователното събитие като посочи деня и вида на настъпилото събитие, описе увредените култури по местности, кадастрални номера и площи; ЗАСТРАХОВАНИЯт посочва също така кои площи се налага да бъдат презасяти и за кои предстои прибиране на реколтата;

4. да докаже по безспорен начин наличието на застраховка и правата си върху увредените или унищожени култури

5. да осигури свободен достъп на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ до увредените култури толкова пъти, колкото е необходимо за извършване на оценка на щетите;

6. да обезпечи за всеки един конкретен случай, правата на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ срещу трети лица, виновно причинили вредите и да осигури всички необходими документи.

Чл. 31. ЗАСТРАХОВАТЕЛЯт има право да проверява дали ЗАСТРАХОВАНИЯт спазва технологичните агротехнически изисквания за отглеждане на културата и дали е взел необходимите мерки за опазване на увредената култура, намаляване на загубите и спомагателният прием на продукцията.

Чл. 32. ЗАСТРАХОВАТЕЛЯт има право да променя констатациите в Акта за оценка, ако при извършена проверка от негов упълномощен представител се установи, че акта е съставен в несъответствие с настоящите Общи условия, процентът на щета е неправилно определен или са допуснати други неточности.

Чл.33. Тежестта за доказване на настъпилото застрахователно събитие се носи от ЗАСТРАХОВАНИЯ.

Чл.34. Ако ЗАСТРАХОВАНИЯт не е изпълнил своите задължения, описани в т.т 31-34 по-горе и/или от страна на ЗАСТРАХОВАНИЯ се представят неверни сведения, използват се лъжливи декларации или методи с цел получаване на застрахователно обезщетение, ЗАСТРАХОВАТЕЛЯт има право да откаже изплащането на обезщетение и да прекрати застрахователния договор, като застрахователната премия остава в полза на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ.

X. ОГЛЕД И ОЦЕНКА НА ЩЕТИТЕ

Чл.35. (1) Огледът и оценката на щетите на земеделските култури се извършват от комисия, съставена от представител на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ, подпомогната от вешо лице - агроном, в присъствието на ЗАСТРАХОВАНИЯ или негов представител.

(2) При малки застраховани площи по преценка на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ оценката може да бъде извършена само от вешо лице в присъствие на ЗАСТРАХОВАНИЯ или негов представител.

(3) Оценката на щетите се определя чрез преброяване и пресмятане на изцяло унищожените, частично пострадалите и запазените растения или част от тях в пробни парцели с еднакви размери, отстоящи на равни разстояния и разположени по начин, обхващащ културата в увредения блок/гарцел.

(4) Когато културата е увредена, но продължава своето развитие и се очаква известно нейно възстановяване или намаляване на първоначално оценените загуби или е трудно с точност да се определи размера на щетата, се извършват две

оценки: предварителна - след събитието и окончателна - непосредствено преди прибиране на реколтата.

(5) Когато културите са увредени неколкократно от застрахователни събития, при последната оценка се определя общ процент щата от всички застрахователни събития, като в последния Акт за оценка се включват щетите и от предшестващите събития. Изключения се допускат в случаите, когато възникнат усложнения при определяне на общия процент щата (когато културата се прибира на части, при наличие на обран плод и др. под.).

(6) При извършване на окончателната оценка не може да се увеличава установеният с предварителната оценка процент щата, с изключение на случаите, когато се провежда анкета на място от представител на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ и увеличението се одобри от ръководството на дружеството.

(7) Когато е извършена предварителна оценка, а впоследствие културата бъде унищожена от незастрахователно събитие, обезщетението се изплаща по предварителната оценка.

(8) Оценка на тютюна се извършва по беритбени ръце, а застрахователното покритие е за количествени тегловни щети над 5% спрямо цялото растение.

(9) При тютюна се оценяват най-много до три беритбени ръце. Ако има необрани повече беритбени ръце, последните не се вземат предвид при определяне на щетата, тъй като е трябвало да бъдат обрани.

(10) До четири беритбени ръце се оценяват само тогава, когато тютюнът се отглежда на богати поливни площи, при което процесът на узряване се забавя.

(11) Всички беритбени ръце се оценяват при едролистните тютюни - "Виржиния" и "Бърлей", когато се прибират наведнъж (целорастенично) в определения агротехнически срок.

(12) Ако до настъпване на застрахователното събитие част от продукцията от увредената култура е била прибрана, процентът на обрания плод се определя от оценителната комисия.

(13) Процентът от продукцията, която може да се оползотвори след настъпване на застрахователното събитие в прясно или преработено състояние - за храна, сокове, пектин и др., се определя от оценителната комисия;

(14) Ако ЗАСТРАХОВАНИЯТ не е съгласен с оценката, може да поисква извършване на втора оценка при условие, че увредените култури се запазят в същото състояние, в което са били при първия оглед, или се оставят представителни пробни парцели.

(15) Искане за втора оценка се прави писмено, но не по-късно от седем дни, след като на ЗАСТРАХОВАНИЯ стане известна търбата оценка.

(16) При постъпване на възражение от ЗАСТРАХОВАНИЯ с писмено искане за втора оценка, ЗАСТРАХОВАТЕЛЯТ е задължен да осъществи провеждането на нов оглед, при друг състав на комисията, който да бъде проведен в срок до седем дни след установяване резултатите от първоначалната оценка.

(17) Резултатите от втората оценка са окончателни.

XI. ПРЕЗАСЯВАНЕ / ПРЕЗАСАЖДАНЕ НА УНИЩОЖЕНИ КУЛТУРИ

Чл. 36. При частично или пълно унищожаване на млади култури (в начална фаза на развитие) и при възможност да се презасеят / презасадят със същата или друга култура, щетите се оценяват с "презасягане", като обезщетението е процент от застрахователната сума, както следва:

- за житни култури и многогодишни фуражни треви - до 35% от застрахователната сума на декар;

- за царевични, ориз, маслодайни, варивни, окопни, влакнодайни, едногодишни фуражни треви - до 25% от застрахователната сума на декар;
- за тютюн, зеленчуци, бостани, окопни за семе, медицински растения, цветя за семе и продажба - до 15% от застрахователната сума на декар.

Чл. 37. В случай на определена от комисията оценка за презасягане / презасаждане на дадена култура и неизпълнение на предписанието по обективни или субективни причини (липса на семена, разсад, машини и др.) оценката се зачита, а при следващо застрахователно събитие определеният процент на унищоженост за презасягане / презасаждане се счита като незастрахователни причини и с него се коригира процента на обезщетението.

XII. ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ОБЕЗЩЕТЕНИЕ

Чл. 38.(1) Застрахователното обезщетение се изчислява по видове култури, блокове и площи, както и по тяхното стопанско предназначение, като се изхожда от застрахователната сума на декар, определена по силата на договор.

(2) Данните в актовете за оценка на щетите трябва да съответстват на предварително посочените в описа към застрахователния договор. При оценяване на култура с площ, по-голяма от посочената в описа, обезщетението се изчислява съобразно площите в описа, въз основа на който са начислени премиите.

(3) Ако при извършване на оценка се установи, че действителната стойност на реколтата е по-ниска от застрахователната сума вследствие на загуби, поради настъпване на незастрахователни причини, застрахователната сума се намалява до размера на действителната стойност. Не се връща частта от премията, която съответства на разликата между застрахователната сума и действителната стойност на реколтата.

Чл. 39.(1) Застрахователното обезщетение на декар е равно на договорената или прилаганата съгласно чл. 37 застрахователна сума на декар, умножена с процент на щета. В случай на пълно унищожаване на културата застрахователното обезщетение на декар не може да надвиши застрахователната сума на декар.

(2) При култури за презасягане / презасаждане обезщетението се изчислява в размер на процента по чл. 37 от застрахователната сума на декар и процента на щета, определен за терена.

(3) Ако до извършване на оценката част от продукцията е била прибрана, обезщетението се изчислява на база застрахователна сума на декар, намалена с процента на прибраната продукция, установена на терена от комисията.

(4) При наличие на незастрахователно събитие обезщетението се изчислява на база застрахователна сума на декар, намалена с процента на щетите, причинени от незастрахователното събитие.

(5) При наличие на незастрахователно събитие и презасягане / презасаждане на културата, обезщетението се изчислява на база застрахователна сума на декар, която първоначално се намалява с процента от щетите на незастрахователното събитие, а след това - с установения по чл. 37 процент на щета.

(6) При наличие на незастрахователно събитие, когато част от реколтата е била прибрана до датата на извършване на оценката, обезщетението се изчислява на база застрахователна сума на декар, която първо се намалява с

процента на незастрахованото събитие, а след това и с процента на прибраната продукция.

(7) При многогодишни фуражни треви, които се прибират на части обезщетението се изчислява на база застрахователна сума на декар и се разпределя по тегловно съотношение на действително реколтирани откоси и тяхното предназначение.

(8) При плен, коноп, мак и др. под. обезщетението се изчислява на база застрахователна сума на декар и се разпределя по предназначение, съобразно разпределението на застрахователната сума за семе и влакно.

(9) При доматите обезщетението се изчислява на база застрахователна сума на декар и определения общ процент щета от отделните завръзки според тегловното им съотношение.

(10) При ориенталския и едролистните тютюни "Виржиния" и "Бърлей", при които беритбата на листата се извършва на части по беритбени ръце, обезщетението се изчислява на база застрахователна сума на декар и определения общ процент щета от отделните беритбени ръце, според тегловното им съотношение.

(11) Застрахователят има право да удържа от изисленото обезщетение всички неиздълженни суми от Застрахования.

(12) Щети до 5% не се обезщетяват.

(13) да изплати на ЗАСТРАХОВАНИЯ дължимото обезщетение в срок до 15 дни след определянето му и получаване на всички данни и документи, необходими за това.

XIII. ДОПЪЛНИТЕЛНИ УСЛОВИЯ

A. Регрес

Чл.40. (1) С плащането на обезщетението ЗАСТРАХОВАТЕЛЯт възлага в правата на ЗАСТРАХОВАНИЯ срещу причинителя на вредата.

(2) ЗАСТРАХОВАНИЯт е длъжен да съдейства на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ при упражняване на правата му срещу причинителя на вредата.

(3) Отказът на ЗАСТРАХОВАНИЯ от правата му срещу причинителя на вредата няма сила спрямо ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ.

B. Форма

Чл.41. Всички взаимоотношения между ЗАСТРАХОВАНИЯ и ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ във връзка с изпълнение условията на договора ще се ureждат в писмена форма.

B. Уведомления

Чл.42. Адресът за уведомяване на ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ е адресът му на управление, на клона или на агенцията, издала полисата.

Чл.43. Адресът за уведомяване на ЗАСТРАХОВАНИЯ е адресът на неговото управление, записан в застрахователната полиса.

C. Подсъдност и Давност

Чл.44. Правните отношения между ЗАСТРАХОВАТЕЛЯ и ЗАСТРАХОВАНИЯ или лицата, които са в правото си да получат застрахователно обезщетение по настоящите Общи условия, се ureждат съгласно българското право.

Чл.45. Правата по договора се погасява с истичането на три години от момента, в който вземането на увредените лица е станало изискуемо.

D. Допълнения и изменения

Чл.46. Настоящите Общи условия могат да бъдат допълнени или изменени със специални условия, договаряни между страните и отразявани в добавъци към застрахователната полиса.

Чл.47. Всички последващи промени по застрахователния договор се оформят като добавъци, които са неразделна част от полисата.

E. Неурядени въпроси

Чл.48. За всички неурядени в настоящите Общи условия въпроси се прилагат разпоредбите, визирани в застрахователната полиса, Търговския закон и действащото гражданско законодателство.

XIV. ДЕФИНИЦИИ

Градушка - валеж от ледени зърна или късове с различна големина и форма, които причиняват разкъсване, пречупване или откъсване на надземни части от растенията, рани, натъртвания, оронване на плодове, зърна и семена, както и механично увреждане на растения и плодове. Застрахователят обезщетява количествени вреди, причинени от прякото механично действие на ударите на градовите зърна.

Буря - вятър със скорост над 15 м/сек., ураган (над 30 м/сек.), вихрушка и смерч. Застрахователят обезщетява количествени вреди, причинени от прякото механично действие на вятъра, изразяващи се в изкореняване, пречупване, отчекване, разкъсане, нараняване, оронване и обрулване на цветове, плодове, зърна и семена, както и механично увреждане на растения и плодове.

Покриват се количествени щети от буря, вихрушка и смерч, настъпили в резултат на:

- а) носените от вятъра пясък и други почвени частици;
- б) отявяване и засипване (затрутване) на растения и плодове;
- в) измръзване на растенията и реколтата в стъклениките оранжерии с техническо отопление поради нахлуване на студен въздух при разкриване на покривите или счупване на стъклата.

Загуби, причинени от високи или ниски температури на ветровете не се обезщетяват, тъй като същите са от физиологично естество, а не механични.

Доказването на бурята се извършва от Хидрометеорологична служба (ХМС) или по анкетен път.

Проливен дъжд - интензивен валеж в голямо количество, паднал за кратко време.

Покриват се количествени вреди, причинени от прякото механично действие от ударите на водните капки, изразяващи се в пречупване, разкъсване, оронване и механично увреждане на растения и плодове.

Покриват се количествени щети от проливния дъжд в резултат на изравяне, изаличане и затлачване на растения и плодове, причинени от стичащи се водни маси, образувани на място.

Наличието на проливен дъжд се установява по специална таблица въз основа на данни от ХМС по места за продължителността на валежа в минути и часове и падналото количество вода на 1 м² за този интервал от време, или се определя по анкетен път.

Пожар на корен - запалване с наличие на пламък, възникнал без определено огнище, разпространяващ се със собствена сила.

Покриват се щети от изгаряне, обгаряне, овъгливане, опушване и замърсяване, както и допълнителни щети от утъпване от предприетите мерки за гасене и ограничаване разпространението на пожара.

Обезщетение не се изплаща без писмено становище на Районна противопожарна служба (РПС) за причините за пожара и виновни лица.

Осланяване - понижаване на температурата под 0°C през нощта или в началото на деня. Осланяването по същество е късно пролетно и ранно есенно измръзване на растения и

плодове. Сланата е само външен белег на мраза и представлява отлагане на ледени кристали по повърхността на предметите.

Покриват се щети от късни пролетни мразове, настъпили след 20 април, и от ранни есенни мразове до 10 октомври.

Наводнение - разливане на водни маси, придошли отвън като реки, поради превишаване извън обичайните предели на естествени и изкуствени водни потоци, езера и язовирни. Предизвикват се от проливни и продължителни дъждове, бързо топене на снегове през пролетта, натрупване на ледени баражи в реките и др.

Покриват се и щети вследствие разграждане или съкъсване на бетонови язовирни стени и други хидротехнически съоръжения поради бързо и необично покачване на водите.

Покриват се количествени щети от:

а) прякото механично действие на водните маси и носените от тях твърди частици, състоящи се в изравяне, извлечане, затлачване и оголяване на растения и плодове;

б) повреждане и загиване на растения от дълготрайно застояване на водата на повърхността на почвата;

в) вследствие предприети мерки за ограничаване разпространяването на наводнението.

Измръзване на есенни житни култури - загиването им вследствие бързото или постепенно понижаване на температурите през зимата под минус 15°C.

Към измръзването се отнася и изтеглянето на посевите в резултат на настъпили след пролетното затопляне студове, или след редуване на топло и студено време (силно деновонощно колебание на температурата), когато почвата замръзва през нощта и се надига, а през деня се размразява частично или изцяло и уляга, при което растенията се изтласкат към повърхността на почвата, съпроводено с прекъсване на корените или самите растения. Растенията се повреждат от измръзване или изсъхване.

Незастрахователно събитие – загуби на реколта, настъпили под въздействието на причини и рискове, които не са обект на покритие по конкретния застрахователен договор.

Стопанска година – периодът, през който се отглежда дадената култура. За обозначаването му обикновено се взима календарната година, през която реколтата предстои да бъде прибрана.

Презасягане – да се презасее, подсее, презасади или подсади частично или напълно унищожена култура.

Настоящите Общи условия са одобрени от Съвета на директорите на "ОЗК" АД и са в сила от 1.10.1999 г., изменени и допълнение с Решение на съвета на Директорите на ЗАД „ОЗК – Застраховане“ от 22.11.2011 г.